

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลังพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล(ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 มีผลบังคับใช้นำมาซึ่งความเปลี่ยนแปลงในเชิงโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลครั้งใหญ่ซึ่งอาจถือเป็นความเปลี่ยนแปลงในเชิงโครงสร้างอย่างมีนัยยะสำคัญที่สุดในประวัติศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบลก็ว่าได้ กล่าวคือ ฝ่ายบริหาร ซึ่งได้แก่ นายก-องค์การบริหารส่วนตำบลจะมาจากการเลือกตั้งโดยตรงเป็นครั้งแรก กล่าวได้ว่า โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลแบบใหม่จะคล้ายกับการปกครองในระบบประธานาธิบดี(presidential system) ในขณะที่รูปแบบการปกครองเดิมซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลใช้เรื่อยมาตั้งแต่ต้นจะคล้ายกับระบบการปกครองแบบรัฐสภา(parliamentary system) ที่ฝ่ายบริหารมาจากสภาผู้แทนราษฎร

องค์การบริหารส่วนตำบลได้ถือกำเนิดขึ้นเป็นครั้งแรกหลังจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ถือเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดเล็กที่สุด มีจำนวนมากที่สุดครอบคลุมพื้นที่ชนบททั่วประเทศไทย ซึ่งตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาทศวรรษที่ผ่านมาองค์การบริหารส่วนตำบลต้องเผชิญกับข้อกังขามากมาย เช่น ถูกมองว่ามีขนาดเล็กเกินไปจนไม่สามารถบริหารจัดการผลประโยชน์ภายในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งขาดการมีส่วนร่วมจากประชาชนอย่างแท้จริง เห็นได้จากผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและการบริหารส่วนใหญ่ คือ ผู้ที่มีอำนาจและมีอิทธิพลเดิมอยู่ในท้องถิ่นหรือบุคคลที่ดำรงตำแหน่งสำคัญในชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และนักการเมืองท้องถิ่น ซึ่งเป็นชนชั้นนำเดิม อบต.จึงกลายเป็นแหล่งในการแสวงหาผลประโยชน์ของผู้มีอิทธิพลทางการเมืองในท้องถิ่น จนนำมาซึ่งความอ่อนแอขององค์กรและความไร้เสถียรภาพของฝ่ายบริหารที่ปรากฏให้เห็นกันจนกลายเป็นเรื่องปกติ

การเพิ่มอำนาจให้ฝ่ายบริหารเป็นสิ่งที่ผู้สนับสนุนให้มีการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรงคาดหวังว่าจะแก้ปัญหาดังกล่าวได้ เนื่องจากเชื่อว่าจะทำให้ฝ่ายบริหารมีเสถียรภาพมากขึ้น เพราะมีการแยกฝ่ายบริหารกับฝ่ายสภาท้องถิ่นออกจากกันอย่างชัดเจน และผู้บริหารท้องถิ่น

มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน อันทำให้สภาท้องถิ่นมีอำนาจในการกำหนด "ความอยู่รอดของฝ่ายบริหาร" น้อยลงอย่างมาก ยิ่งไปกว่านั้นยังทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างรวดเร็วมากขึ้น เพราะมีฝ่ายบริหารมาจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยตรง รวมถึงทำให้ประชาชนมีทางเลือกทางการเมืองมากขึ้นทั้งในด้านนโยบายและตัวผู้สมัคร

ในขณะที่อีกฝ่ายกลับมองว่านอกจากปัญหาเดิมๆที่อบต.เผชิญอยู่จะไม่คลี่คลายไปแล้ว การที่ผู้บริหารมาจากการเลือกตั้งโดยตรงกลับยิ่งจะทำให้เกิดการแบ่งฝักฝ่ายที่แยกคู่ตรงกันข้ามเนื่องจากเมื่อมีการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรงไปแล้วจะทำให้ฝ่ายบริหารกับฝ่ายสภาถูกแยกกันออกอย่างเด็ดขาด เนื่องมาจากว่าต่างฝ่ายต่างคิดว่าตนมาจากการเลือกตั้งของประชาชนทั้งคู่ อีกทั้งขาดกระบวนการตกลงและประนีประนอมกันในสภาเพราะไม่มีองค์กรที่เชื่อมโยงกันระหว่างฝ่ายบริหารและฝ่ายสภา

นอกจากนี้จะทำให้ได้ผู้ที่เป็นนักการเมืองอาชีพมากกว่าเป็นนักบริหาร กล่าวคือ การที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งจะชนะการเลือกตั้งได้เข้ามาเป็นผู้บริหารท้องถิ่นนั้นเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยาก เพราะต้องอาศัยบุคลิกลักษณะเด่นของผู้สมัครค่อนข้างสูง ความรู้ความสามารถเป็นส่วนสำคัญในระดับรอง ดังนั้นการจะได้มาซึ่งชัยชนะในการเลือกตั้งจึงเป็นเรื่องที่ต้องใช้ความสามารถในการบริหารจัดการเลือกตั้งได้อย่างดีซึ่งบุคคลที่จะทำหน้าที่เหล่านี้ได้ดีมักจะเป็นบุคคลที่มีลักษณะความเป็น "นักการเมือง" สูง มีผู้คนรู้จักและบริวารวานเครือมากมาย มีฐานะทางการเงินที่ดี ตลอดจนมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับผู้มีอิทธิพลและนักการเมืองทั้งในท้องถิ่นและในระดับที่สูงกว่า เมื่อคนที่จะมาเป็นผู้บริหารท้องถิ่นมีลักษณะเช่นนี้แล้วโอกาสที่จะได้บุคคลที่มีความสามารถในทางการบริหารท้องถิ่นก็จะมีลดน้อยลงไป

ยิ่งไปกว่านั้นอาจก่อให้เกิดการผูกขาดอำนาจทางการเมืองหรือก่อให้เกิดเผด็จการในท้องถิ่นได้ง่ายขึ้นเนื่องจากผู้ที่ชนะการเลือกตั้งได้ต้องครองฐานคะแนนเสียงส่วนใหญ่ในท้องถิ่นไว้ย่อมหนีไม่พ้นผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น สุดท้ายผู้บริหารท้องถิ่นยังสามารถจัดสรรทรัพยากรและผลประโยชน์ต่าง ๆ ในท้องถิ่นเพื่อให้เอื้อประโยชน์ต่อตนเองได้ และยังหากระบวนการตรวจสอบการใช้อำนาจท้องถิ่นในประเทศไทยที่มีความหละหลวมด้วยแล้วโอกาสเกิดลักษณะดังกล่าวก็เป็นไปได้มากขึ้น

เมื่อมุมมองต่อการนำระบบใหม่เข้ามาใช้แตกออกเป็นสองฝ่ายจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำการศึกษาถึงผลกระทบทั้งเชิงลบและบวกของการปกครองในรูปแบบใหม่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพในระยะยาวต่อไป

แม้ว่าในด้านหนึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลมักจะถูกละเลยเนื่องจากถูกมองว่ามีขนาดเล็กเกินไปจนไม่มีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่นมากนัก แต่หากพิจารณาถึงทิศทางการจัดสรรงบประมาณให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เพิ่มขึ้นตามที่พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ พ.ศ.2542 มาตรา 30 ได้กำหนดไว้ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้คิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้ของรัฐบาลไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบภายในปีพ.ศ. 2544 และให้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 35 ภายในปี พ.ศ.2549 ตลอดจนบทบาทอำนาจหน้าที่ที่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ประกอบกับการเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบที่เกี่ยวข้องกับประชาชนในภาคชนบทที่ถือว่าเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศด้วยแล้วย่อมเป็นตัวสะท้อนให้เห็นความสำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบลที่จะมีมากขึ้นในอนาคต ในฐานะกลไกที่สำคัญต่อการบริหารการพัฒนาในระดับตำบล

อย่างไรก็ตามผลกระทบที่เกิดจากการเลือกตั้งผู้บริหารโดยตรงไม่ใช่สิ่งที่สามารถทำการศึกษาได้อย่างอิสระโดยไม่ต้องคำนึงถึงบริบทเชิงการเมืองท้องถิ่นของสังคม ทั้งนี้เพราะไม่ใช่ว่าทุกสังคมที่นำระบบเดียวกันไปใช้แล้วจะก่อให้เกิดผลลัพธ์แบบเดียวกันเสมอ นั่นคือลักษณะเฉพาะของแต่ละสังคมน่าจะมีอิทธิพลในการกำหนดทิศทางของผลลัพธ์ที่จะเกิดเป็นอย่างมาก ดังนั้นการศึกษาโครงสร้างทางการเมืองและสังคมของท้องถิ่นจึงเป็นสิ่งที่ต้องศึกษาควบคู่กันไปด้วย นอกจากนี้การเมืองท้องถิ่นในระดับตำบลเองก็ไม่ได้ดำเนินไปอย่างอิสระตรงกันข้ามที่ได้รับอิทธิพลจากการเมืองในระดับอื่นๆ ในลักษณะเกี่ยวข้องเชื่อมโยงต่อเนื่องกันเป็นชั้นๆ อยู่โดยตลอด การศึกษาเกี่ยวกับความเชื่อมโยงระหว่างอำนาจทางการเมืองท้องถิ่นในระดับตำบลกับอำนาจในระดับอื่นๆ จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ เพื่อให้ได้คำอธิบายที่สมบูรณ์และรอบด้านมากที่สุด

การศึกษาเรื่องการเมืองท้องถิ่นกับการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรงขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีในครั้งนี้ ซึ่งสืบเนื่องมาจากการเลือกตั้งท้องถิ่นในรูปแบบใหม่ คือ การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรงจึงได้ตั้งประเด็นคำถามไว้ว่า บทบาทและความสัมพันธ์ของนักการเมืองระดับชาติ นักการเมืองระดับจังหวัด กลุ่มอิทธิพล และกลุ่มผลประโยชน์ที่มีต่อการเมืองท้องถิ่นของ

องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นเป็นอย่างไร รวมถึงลักษณะการรวมกลุ่มและการสนับสนุนทางการเมืองต่อผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นเป็นเช่นไร ตลอดจนหลังจากการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรงได้ส่งผลกระทบต่อการเมืองและการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการศึกษาเรื่องการเมืองท้องถิ่นกับการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรงขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีครั้งนี้ ได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการศึกษา คือ

1. เพื่อศึกษาบทบาทและความสัมพันธ์ของนักการเมืองระดับชาติ นักการเมืองระดับจังหวัด กลุ่มอิทธิพล และกลุ่มผลประโยชน์ที่มีต่อการเมืองท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล
2. เพื่อศึกษาลักษณะการรวมกลุ่มและการสนับสนุนทางการเมืองต่อผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
3. เพื่อศึกษาถึงผลกระทบในเชิงการเมืองและการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลที่เกิดจากการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรง

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ได้เลือกศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีการเลือกตั้งครั้งล่าสุดภายหลังจากที่พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 มีผลบังคับใช้ จำนวน 4 แห่ง ในพื้นที่อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี โดยเลือกสุ่มตามความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายบริหารท้องถิ่นและสภาท้องถิ่นที่ต่างกัน และตามความแตกต่างทางการแข่งขันในช่วงการเลือกตั้งโดยใช้นามสมมติแทนได้แก่

1. องค์การบริหารส่วนตำบลกุกโก๋ ฝ่ายบริหารกับเสียงข้างมากในสภาท้องถิ่นเป็นฝ่ายเดียวกัน และสัดส่วนระหว่างเสียงข้างมากกับเสียงข้างน้อยแตกต่างกันอย่างชัดเจน

2. องค์การบริหารส่วนตำบลตุ๊กตา ในระยะแรกฝ่ายบริหารกับเสียงข้างมากในสภาท้องถิ่นเป็นคนละฝ่ายกัน แต่ในระยะหลังฝ่ายบริหารกับเสียงข้างมากในสภาท้องถิ่นเปลี่ยนมาเป็นฝ่ายเดียวกัน แต่สัดส่วนระหว่างเสียงข้างมากกับเสียงข้างน้อยค่อนข้างกำกวม

3. องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งนาง ฝ่ายบริหารกับเสียงข้างมากในสภาท้องถิ่นเป็นฝ่ายเดียวกัน และสัดส่วนระหว่างเสียงข้างมากกับเสียงข้างน้อยค่อนข้างกำกวม

4. องค์การบริหารส่วนตำบลเสือดาว ฝ่ายบริหารกับเสียงข้างมากในสภาท้องถิ่นเป็นคนละฝ่ายกัน และสัดส่วนระหว่างเสียงข้างมากกับเสียงข้างน้อยแตกต่างกันอย่างชัดเจน

ข้อจำกัดของการวิจัย

ในการศึกษาเรื่องการเมืองท้องถิ่นกับการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรงขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ครั้งนี้มีข้อจำกัดในการศึกษาตรงที่ไม่สามารถเปิดเผยชื่อและนามสกุลตลอดจนสถานภาพจริงของผู้ให้สัมภาษณ์ทุกคนได้ เพราะการเปิดเผยดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อตัวผู้ให้ข้อมูลเอง เนื้อหาของผลการศึกษานี้จึงต้องอ้างอิงผู้ให้สัมภาษณ์เป็นอักษรย่อและนามสมมติแทน รวมถึงการใช้ชื่อสมมติแทนชื่อจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นกรณีศึกษาทั้งสิ้นแห่งด้วย

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. ฝ่ายบริหารท้องถิ่น(ฝ่ายบริหาร) หมายถึง นายกององค์การบริหารส่วนตำบล รององค์การบริหารส่วนตำบล และเลขานุการนายกององค์การบริหารส่วนตำบล
2. ฝ่ายสภาท้องถิ่น(ฝ่ายสภา) หมายถึง สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
3. ผลกระทบในเชิงการเมืองและการบริหาร หมายถึง ผลกระทบต่างๆที่เกิดภายหลังการเลือกตั้งนายกององค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรง ซึ่งได้แก่ ลักษณะความมีเสถียรภาพของฝ่ายบริหารท้องถิ่น ความสามารถในการตอบสนองความต้องการของประชาชน ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายบริหารท้องถิ่นกับฝ่ายสภาท้องถิ่น ตลอดจนการผูกขาดอำนาจ
4. ความมีเสถียรภาพของฝ่ายบริหาร หมายถึง การที่นายกององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นอิสระจากสภาท้องถิ่น ส่วนฝ่ายสภาก็ไม่ก้าวก่ายการทำงานของฝ่ายบริหาร

5. การตอบสนองความต้องการของประชาชน หมายถึง การกำหนดและการนำนโยบายไปปฏิบัติของฝ่ายบริหาร
6. การผูกขาดอำนาจทางการเมืองหรือเผด็จการในท้องถิ่น หมายถึง การที่นักการเมืองท้องถิ่นสามารถควบคุมคะแนนเสียงในท้องถิ่นและสามารถจัดสรรทรัพยากรและผลประโยชน์ต่างๆในท้องถิ่นเพื่อให้เอื้อประโยชน์ต่อตนเองได้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบถึงบทบาทและความสัมพันธ์ของนักการเมืองระดับชาติ นักการเมืองระดับจังหวัด กลุ่มอิทธิพล และกลุ่มผลประโยชน์ที่มีต่อการเมืองท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล
2. เพื่อทราบถึงลักษณะการรวมกลุ่มและการสนับสนุนทางการเมืองต่อผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
3. เพื่อทราบถึงผลกระทบในเชิงการเมืองและการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลที่เกิดจากการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรง

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่องการเมืองท้องถิ่นกับการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรงขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยใช้วิธีการศึกษาวิเคราะห์เชิงพรรณนา (descriptive analysis) โดยมีขั้นตอนการศึกษาดังนี้

1. การวิจัยเอกสาร (documentary research)

1.1 ทำการศึกษาค้นคว้ารวบรวมแนวความคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบที่ฝ่ายบริหารมีอำนาจมาก และการรวมกลุ่มการเมืองท้องถิ่น ได้แก่ หนังสือ บทความทางวิชาการ งานวิจัย วิทยานิพนธ์

1.2 ทำการศึกษาค้นคว้าความเป็นมาของบทบาทอำนาจหน้าที่ของฝ่ายบริหารและสภาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วน

ตำบลตั้งแต่ฉบับแรก (พ.ศ.2535) จนถึง ฉบับปัจจุบัน(พ.ศ. 2546) พระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542

2. การวิจัยภาคสนาม (field research)

โดยจะทำการศึกษาจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก(in-depth interview) จากผู้ให้ข้อมูลหลัก (key informant) ที่มีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล โดยการเลือกตัวอย่างที่มีจุดยืนหลากหลาย ได้แก่ ผู้ที่อยู่ในฝ่ายบริหารท้องถิ่น (นายกองค์การบริหารส่วนตำบล และ รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล), ฝ่ายสภาท้องถิ่น (สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล), พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล (ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล), ผู้นำชุมชน (กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน) และผู้อยู่นอกโครงสร้างอำนาจของท้องถิ่นดังปรากฏรายชื่อในรายการอ้างอิง

ในการอ้างอิงผู้ให้ข้อมูลหลักจากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะใช้นามสมมติเพื่อมิให้กระทบต่อผู้ให้ข้อมูลซึ่งให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตามก็ตีความพยายามของผู้อ่านบางคนที่จะตีความให้ได้ว่าเป็นใครนั้นถือได้ว่าเป็นเจตนาของผู้อ่านแต่ละท่าน แต่มิใช่ความมุ่งหมายทางวิชาการของผู้วิจัย

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย

บทที่ 1 บทนำ กล่าวถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตการวิจัย ข้อจำกัดของการวิจัย คำจำกัดความของการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ และวิธีการดำเนินการวิจัย

บทที่ 2 กล่าวถึงแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องได้แก่ ฝ่ายบริหารเข้มแข็ง ชนชั้นนำ ระบบอุปถัมภ์ และเครือข่ายอิทธิพลทางการเมือง

บทที่ 3 ผลการศึกษา กล่าวถึงการเมืองท้องถิ่นในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง ทั้งในระดับอำเภอและองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นกรณีศึกษา

บทที่ 4 กล่าวถึงผลกระทบเชิงการเมืองและการบริหารจากการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง

บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและอภิปรายผล ตลอดจนข้อเสนอแนะ